

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-08-01/2012
P/12/128

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst jednolity wystąpienia pokontrolnego, po uwzględnieniu zmian wprowadzonych Uchwałą Komisji Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli z dnia 14 lutego 2013 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/128 – Wdrażanie innowacji przez szkoły wyższe i parki technologiczne w latach 2010-2012	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Marek Ozga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82050 z dnia 28 września 2012 r.	
	Piotr Koszczał, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82287 z dnia 2 października 2012 r.	[Dowód: akta kontroli str.1-4]
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, ul. Oczapowskiego 2, kod 10-719 Olsztyn (zwany w dalszej treści „Uniwersytetem” lub „UWM”)	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rektor prof. dr hab. Ryszard J. Górecki	[Dowód: akta kontroli str. 5-6]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ realizację przez Uniwersytet zadań dotyczących wdrażania innowacji w latach 2010-2012.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Uniwersytet utworzył Centrum Innowacji i Transferu Technologii (zwane dalej „CiITT” lub „Centrum”). Nawiązał też współpracę z przedsiębiorcami w ramach konsorcjów naukowo-technologicznych, naukowo-przemysłowych i badawczych, stosownie do postanowień art. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym². Zrealizował również pięć projektów, których celem było wspieranie transferu technologii, polegających m.in. na prowadzeniu szkoleń z zakresu zarządzania projektami, technologią i negocjacji w transferze technologii, przedsiębiorczości akademickiej oraz powiązania środowisk nauki i biznesu. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim: opóźnienia we wdrożeniu rejestru dóbr niematerialnych, niezidentyfikowania potencjału komercjalizacyjnego, w tym projektów badawczych nadających się do komercjalizacji. Ponadto wejście w życie z dniem 1 października 2012 r. Regulaminu dotyczącego zasad ochrony i komercjalizacji dóbr niematerialnych w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (Regulamin), dopiero po upływie ponad roku od jego uchwalenia, nie wpływało korzystnie na skuteczność działań kontrolowanej jednostki, zmierzających do komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki. Wskazuje na to m.in. fakt, że do czasu zakończenia kontroli NIK, nie powstały spółki spin-out lub spin-off, przy udziale których można wdrażać innowacje.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena wykorzystania wyników badań naukowych dla poprawy innowacyjności polskiego przemysłu i gospodarki

1.1 Organizacja i wykonywanie zadań z zakresu wdrażania innowacji

Komercjalizację wyników badań naukowych pracowników UWM i transfer nowych technologii do gospodarki Rektor Uniwersytetu powierzył utworzonemu w dniu

Opis stanu faktycznego

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.

29.06.2007 r., Centrum Innowacji i Transferu Technologii, prowadzącemu działalność w formie jednostki ogólnouczelnianej. Zgodę na utworzenie CliTT wyraził Senat UWM, który w uchwale z dnia 26.01.2007 r. ustalił również podstawowy zakres działalności oraz ustanowił jego regulamin. Określono w nim:

- cel działania, którym było prowadzenie działań zmierzających do lepszego wykorzystania potencjału intelektualnego i technicznego uczelni oraz transferu – sprzedaży lub nieodpłatnego przekazania – wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki;
- zakres funkcjonowania CliTT obejmujący m.in.:
 - poszukiwanie opracowań naukowych, które mogłyby stać się przedmiotem transferu i komercjalizacji technologii w Polsce oraz za granicą,
 - współdziałanie z zespołami i jednostkami badawczymi uczelni,
 - organizację szkoleń, seminariów i studiów podyplomowych dla pracowników uczelni oraz podmiotów zewnętrznych w zakresie zadań CliTT,
 - opracowywanie modelu organizacyjnego i zasad transferu technologii w uczelni,
 - przygotowanie i uruchomienie systemu serwisowego o kadrze eksperckiej, o wynikach badań naukowych, nowych technikach i technologiach oraz innych innowacyjnych rozwiązaniach na rzecz gospodarki,
 - inicjowanie i przygotowanie działalności akademickiego inkubatora przedsiębiorczości oraz inkubatora technologicznego,
 - współpracę z komórkami UWM, inkubatorami i parkami naukowymi, technologicznymi i przemysłowymi, ośrodkami zajmującymi się transferem wiedzy i technologii oraz z rzecznikiem patentowym (w zakresie ochrony własności intelektualnej przedmiotu transferu),
 - informowanie, promocja oraz pomoc w zakresie wykorzystywania wyników badań naukowych i potencjału badawczego, przedsiębiorczości akademickiej (m.in. tworzenie firm typu start-up i spin-off) oraz tworzenia klastrów,
 - informowanie i udzielanie pomocy w dostępie do potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć zarówno dla naukowców jak i przedsiębiorców,
 - pomoc w przygotowaniu oferty technologicznej i przeprowadzeniu transferu technologii, wspomaganie wdrażania nowych technologii i metod organizacji w przedsiębiorstwach, inicjowanie, pomoc i doradztwo w zakresie przygotowania, pozyskiwania i prowadzenia projektów objętych dofinansowaniem środkami z UE i innych (własnych CliTT oraz zleconych przez władze Uniwersytetu).

[Dowód akta kontroli str. 9-15, 47-48]

W latach 2010-2012 (do czasu kontroli NIK) w Centrum zatrudnionych było odpowiednio 9, 11 i 8 osób, których koszty zatrudnienia finansowane były głównie ze środków Unii Europejskiej w związku z realizowanymi projektami objętymi dofinansowaniem z UE. I tak:

- w 2010 r. koszty ośmiu etatów pokrywane były ze środków z UE, a jednego w połowie z UE i Uniwersytetu,
- w 2011 r. koszty 10 etatów finansowano ze środków unijnych, a jeden etat opłacano w połowie ze środków UE i UWM,
- w 2012 r. pięć etatów finansowano środkami z UE, zaś trzy – środkami Uniwersytetu.

[Dowód akta kontroli str. 7-8, 121]

Zgodnie ze statutem Uniwersytetu przygotowaniem, prowadzeniem oraz dbaniem o spełnienie warunków formalnoprawnych w umowach licencyjnych i wdrożeniowych zajmował się rzecznik praw patentowych.

[Dowód akta kontroli str. 49]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Komercjalizacja wyników projektów badawczych oraz wynalazków i wzorów użytkowych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą na UWM zakończono realizację 146 projektów badawczych o łącznej wartości 34.348,7 tys. zł, w tym siedmiu projektów rozwojowych i jednego celowego, dofinansowanych kwotą 6.451,2 tys. zł przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa

Wyższego, a od 1.10.2010 r. – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju³. Ponadto w latach 2010–2012 UWM zrealizował 64 projekty zlecone przez podmioty gospodarcze o wartości 3.618,9 tys. zł. [Dowód akta kontroli str. 52-61]

W ocenie Uniwersytetu wyniki siedmiu projektów (3,3% wszystkich zakończonych) o wartości 6.051,2 tys. zł, mogą być przydatne do komercjalizacji:

- „Kompleksowa technologia kriokonserwacji nasienia knura – badania podstawowe i aplikacyjne”, dofinansowanego kwotą 360,0 tys. zł,
- „Opracowanie zintegrowanych metod Satelitarnych do tworzenia map batymetrycznych oraz baz danych przestrzennych Wielkich Jezior Mazurskich”, o wysokości dofinansowania wynoszącej 870,0 tys. zł,
- „Nowoczesne technologie energetycznego wykorzystania biomasy i odpadów biodegradowalnych (BiOB) konwersja BiOB do energetycznych paliw gazowych”, dofinansowanego kwotą 471,2 tys. zł,
- „Opracowanie technologii produkcji dodatków paszowych jako elementu prewencji Mikotoksykoz”, który dofinansowano kwotą 500,0 tys. zł,
- „Efektywne systemy produkcji biomasy na gruntach rolniczych i jej konwersja dla paliw ciekłych i gazowych”, dofinansowanego kwotą 2.500,0 tys. zł,
- „Określenie optymalnego poziomu i najlepszych źródeł sodu w mieszankach dla kurcząt brojlerów i indyków rzeźnych jako czynników poprawy efektywności i bezpieczeństwa zdrowotnego chowu drobiu”, który otrzymał dofinansowanie w wysokości 600,0 tys. zł,
- „Możliwości wykorzystania fito-preparatów w celu ograniczenia niekorzystnych skutków działania czynników stresowych występujących w obrocie przedubojowym drobiu” – projekt dofinansowano kwotą 750,0 tys. zł. [Dowód akta kontroli str. 50-67]

Pośród zrealizowanych projektów, jeden pn. „Opracowanie technologii produkcji dodatków paszowych jako elementu prewencji Mikotoksykoz” w okresie objętym kontrolą został wdrożony do produkcji. Stosownie do warunków umowy zawartej z MNiSW o dofinansowanie projektu, innowację wdrożono w Przedsiębiorstwie Techniczno-Usługowym CERTECH z Niedomnic (w okresie od 30.10.2011 r. do 31.10.2012 r. produkcja dodatków paszowych wyniosła 500 ton). [Dowód akta kontroli str. 68-95]

Pan dr hab. Szczepan Figiel Prorektor ds. Rozwoju Uczelni kadencji 2008-2012 wyjaśnił, że w związku z utworzeniem i organizacją nowej instytucji zajmującej się finansowaniem projektów z grupy badań stosowanych nastąpiła przerwa w ogłaszaniu konkursów na tego typu badania. Stąd też na Uniwersytecie prowadzono tak małą liczbę badań przydatnych do wykorzystania w gospodarce. Stwierdził ponadto, iż przedsiębiorstwa regionu Warmii i Mazur charakteryzują się niskim stopniem innowacyjności i niskimi nakładami na działalność innowacyjną. [Dowód akta kontroli str. 181-189]

W okresie objętym kontrolą Uniwersytet posiadał ochronę patentową 35 wynalazków i prawa ochronne do dwóch wzorów użytkowych, w tym 13 zgłoszonych w latach 2010-2012. Dotyczyło to:

- 1) węgielnicy pryzmatycznej,
- 2) uchwytu do mocowania lustra dalmierczego zwłaszcza do tyczki geodezyjnej z odbiornikiem GPS,
- 3) widełek pomiarowych, zwłaszcza do tyczki geodezyjnej,
- 4) urządzenia do hodowli glonów,
- 5) urządzenia do inkubacji ikry cennych linii hodowlanych ryb karpiowatych,
- 6) urządzenia do pozbawiania kleistości ikry,
- 7) filtru mechaniczno-biologicznego,
- 8) urządzenia do inkubacji ikry okonia,
- 9) urządzenia do inkubacji ikry w wodzie o różnym zasoleniu,
- 10) sposobu wytwarzania mieszanki do wyrobów gumowych wulkanizowanych metodą bezsiarkową,

³ Do 1 października 2010 r. obowiązywała ustawa z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049), w której dysponentem środków było MNiSW, po wejściu w życie ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o finansowaniu nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 ze zm.) dysponentem środków wyznaczono Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

- 11) urządzenia do inkubacji ikry morskich ryb akwariowych,
- 12) urządzenia do inkubacji ikry o dużej kleistości,
- 13) urządzenia do hodowli larw ryb trzymających się przy powierzchni wody.

[Dowód akta kontroli str. 96-97, 99-103]

Według stanu na 1.10.2012 r. w trakcie postępowania przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej znajdowało się 114 zgłoszeń, w tym 4 złożone w 2008 r., 5 w 2009 r., 36 w 2010 r., 36 w 2011 r. i 33 w 2012 r., zaś ochronę posiadało 30 innowacyjnych rozwiązań (28 wynalazków i dwa wzory użytkowe). W latach 2010-2012 (do czasu kontroli NIK) Uniwersytet zrezygnował z ochrony 7 wynalazków i w związku z tym nie wniósł opłaty za dalsze okresy ochronne. Dotyczyło to następujących wynalazków:

Lp.	Nazwa	Data zgłoszenia	Data wygaśnięcia prawa
1.	Koleczkowy zespół wysiewający	23.06.2003	23.06.2010
2.	Przyrząd do precyzyjnego wymuszonego centrowania anteny GPS	30.07.2007	30.07.2010
3.	Sadz do krótkoterminowego przetrzymywania tarłaków	28.09.2007	28.09.2010
4.	Sposób unieszkodliwiania odcieków ze składowisk odpadów	23.11.2006	23.11.2011
5.	Urządzenie do podchowu larw karpiowatych ryb reofilnych	9.02.2009	9.02.2012
6.	Zestaw do inkubacji cyst solowca	6.05.2009	6.05.2012
7.	Urządzenie do testowania podchowów larw karpiowatych ryb reofilnych	15.06.2009	15.06.2012

[Dowód akta kontroli str. 97-98]

Izabella Raniszewska Rzecznik Patentowy UWM wyjaśniła, że nie przedłużano ochrony patentowej ww. wynalazków, ponieważ przedsiębiorcy nie zgłaszali zainteresowania ich wdrożeniem.

[Dowód akta kontroli str. 96-97, 154]

W latach 2010-2012 Rzecznik Patentowy UWM, bez udziału ClITT, pośredniczył we wdrożeniu do gospodarki niżej wymienionych dwóch patentów i jednej innowacji technologicznej, które były rezultatem badań naukowych pracowników UWM, tj.:

- w dniu 6.12.2010 r. zawarto umowę z Zakładem Projektowo Wdrożeniowym z Olsztyna na wykonanie urządzenia do oszalamiania kurczaków w oparciu o patent pn. „Sposób oszalamiania drobiu”. UWM zobowiązał się do przekazania firmie wdrażającej pełnej dokumentacji oraz udostępnienia wyników przeprowadzonych badań nad oszalamianiem drobiu w celu dopracowania optymalnych parametrów urządzenia. Firma wdrażająca zobowiązała się do zapłaty UWM 3 tys. zł netto, z której dwóch autorów wynalazku otrzymało 60%,
- w dniu 14.03.2011 r. zawarto umowę z Zakładem Projektowo Wdrożeniowym z Olsztyna na wykonanie urządzenia do oszalamiania indyków w oparciu o patent pn. „Układ do oszalamiania indyków”. W zamian za przekazanie firmie wdrażającej pełnej dokumentacji i wyników badań, zobowiązała się ona do zapłaty UWM 3 tys. zł netto, z czego dwóch autorów wynalazku otrzymało 60%,
- w dniu 9.08.2011 r. zawarto umowę z Zakładem Projektowo Wdrożeniowym z Olsztyna na wykonanie urządzenia do oszalamiania kurczaków, gęsi, kaczek i indyków w oparciu o parametry zamieszczone w wynalazku pn. „Sposób oszalamiania drobiu”. W zamian za przekazanie firmie wdrażającej pełnej dokumentacji oraz wyników badań, zobowiązała się ona do zapłaty UWM kwoty 3 tys. zł netto, z której dwóch autorów wynalazku otrzymało 60%,

[Dowód akta kontroli str. 150-155]

- 16.08.2011 r. zawarto umowę z firmą „Agrocentrum” Sp. z o.o. z Kolna na wdrożenie innowacji pn. „Efektywne wielkości i źródła sodu dodawanego do mieszanek paszowych dla kurcząt brojlerów i indyków rzeźnych”. Innowacja miała na celu zmniejszenie częstotliwości występowania zapalenia skóry stóp drobiu, w wyniku doboru odpowiednich dodatków paszowych. Za udostępnienie wyników badań, udzielenie pomocy i pełnienie nadzoru autorskiego firma wdrażająca zobowiązała się do wypłaty wynagrodzenia w wysokości 18 tys. zł brutto (14,6 tys. zł netto).

[Dowód akta kontroli str. 141-150]

Przychody Uniwersytetu z tytułu transferu technologii w okresie objętym kontrolą wyniosły łącznie 23,6 tys. zł, w tym 3 tys. zł w 2010 r., 6 tys. zł w 2011 r. i 14,6 tys. zł (do 30.06.2012 r.).

[Dowód akta kontroli str. 202]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Tworzenie warunków do komercjalizacji oraz transferu wiedzy i technologii

Opis stanu
faktycznego

Zasady transferu technologii wprowadzono na Uniwersytecie dopiero 1.10.2012 roku, tj. po 5 latach od utworzenia CliTT, mimo że już w regulaminie działalności Centrum, uchwalonym przez Senat UWM 29.06.2007 r., przewidziano, że opracowywanie modelu organizacyjnego i zasad transferu technologii w Uczelni należy do zakresu działania tej komórki organizacyjnej, zaś – stosownie do wyjaśnień złożonych przez dyrektora CliTT Wojciecha Samulowskiego – brak przedmiotowych uregulowań uniemożliwiał efektywne prowadzenie polityki komercjalizacyjnej przez CliTT oraz jego udział w podejmowaniu decyzji o komercjalizacji dóbr niematerialnych Uniwersytetu.

[Dowód akta kontroli str. 31-42, 166]

Dyrektor Wojciech Samulowski wyjaśnił, że Centrum nie miało doświadczenia w tworzeniu takich zasad. W związku z tym pracownicy CliTT uczestniczyli w realizacji dwóch projektów, w czasie których uczyli się jak tworzyć zasady, przygotować narzędzia pracy i je wykorzystywać. Dopiero w 2009 r. rozpoczęto prace nad stworzeniem własnego regulaminu zasad transferu technologii. Udało się je zakończyć w czerwcu 2011 r., w wyniku zrealizowania przez podmiot zewnętrzny zlecenia dotyczącego opracowania tego dokumentu, które kwotą 3.400 zł brutto opłacono ze środków otrzymanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach – realizowanego przez CliTT w latach 2009-2011 – projektu „W kierunku rozwoju przedsiębiorczości – UWM na rzecz stymulowania komercjalizacji badań naukowych w regionie Warmii i Mazur”.

[Dowód akta kontroli str. 190-194]

Oprócz opracowania regulaminu w ramach tego projektu (o wartości 324 tys. zł) dwa lata poświęcono na upublicznienie i zapoznanie kadry naukowej Uniwersytetu z nowymi uregulowaniami (m.in. zorganizowano cykl 18 spotkań informacyjno-szkoleniowych, dwa cykle szkoleń pn. „Szkola komercjalizacji badań naukowych na UWM”, wydano broszurę i zorganizowano kampanię informacyjno-promocyjną). Pracownicy Centrum przeszli też cykl pięciu szkoleń pn. „Prawo własności intelektualnej i przemysłowej”, a dwóch z nich ukończyło w tym czasie studia podyplomowe z Prawa własności intelektualnej.

[Dowód akta kontroli str. 122-123]

„Regulamin dotyczący zasad ochrony i komercjalizacji dóbr niematerialnych w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie” został 17.06.2011 r. uchwalony przez Senat Uniwersytetu. Określono w nim zasady korzystania z wyników intelektualnych pracowników naukowych Uniwersytetu, a powstałych w UWM lub przy jego udziale. Wskazano zasady zarządzania wynikami tych prac, zasady ochrony interesów Uczelni i twórców tych wyników oraz zasady korzystania i zarządzania prawami majątkowymi oraz osobistymi do programów komputerowych, baz danych, wyników prac intelektualnych studentów i doktorantów, projektów wynalazczych. Ustalono też zasady:

- komercjalizacji wyników badań, które określono jako udostępnianie ich osobom trzecim za wynagrodzeniem (udzielenie licencji), odpłatne lub nieodpłatne przeniesienie praw na rzecz osób trzecich utworzenie lub przystąpienie do spółki (komercjalizacja dóbr niematerialnych),
- podziału dochodów uzyskanych z komercjalizacji (50% przekazywane jest twórcy, 20% – jednostce, w której zatrudniony jest twórca, 20% - do budżetu ogólnego Uniwersytetu, a 10 % do CliTT),
- zasady korzystania z majątku uczelni.

[Dowód akta kontroli str. 31-42]

Termin wejścia w życie regulaminu Senat UWM wyznaczył na 1.10.2012 r. Poprzedni Prorektor UWM ds. Rozwoju Uniwersytetu Pan dr hab. Szczepan Figiel wyjaśnił, że z prowadzonych konsultacji z pracownikami naukowymi wynikało też, że oczekują oni okresu przejściowego na dostosowanie się do nowej sytuacji formalno-prawnej. Stąd też „opracowaliśmy regulamin w czerwcu 2011 r. i zaproponowaliśmy Senatowi Uczelni zapis o przesunięciu terminu obowiązywania do 1.10.2012 r., do czego Senat przychylił się w swojej uchwale”.

[Dowód akta kontroli str. 182-183]

Według stanu na dzień kontroli, nie wdrożono rejestru dóbr niematerialnych i nie powołano Komisji ds. Własności Intelktualnej, która zajmować się miała m.in. rozstrzyganiem sporów w kwestii uprawnień do dóbr niematerialnych, wydawaniem opinii w zakresie ich ochrony oraz komercjalizacji jak również monitorowaniem przestrzegania praw własności intelektualnej w środowisku akademickim, chociaż zarządzenia w tej sprawie Rektor UWM wydał 11.07.2012 r. [Dowód akta kontroli str. 43-46]

Były Prorektor UWM ds. Rozwoju Uczelni Pan dr hab. Szczepan Figiel przyznał, że instrumenty te nie funkcjonują jeszcze, z uwagi na „*spiętrzenie prac nad realizowanymi projektami w CliTT oraz ze zmianą władz Uczelni w związku z upływem jednej i początkiem kolejnej kadencji*”. Zapewnił również, iż prace nad stworzeniem rejestru zakończą się do końca listopada, zaś w zakresie utworzenia formy elektronicznej tego rejestru do końca grudnia 2012 r. [Dowód akta kontroli str. 168-176]

W Uniwersytecie nie zostały opracowane pisemne zasady udzielania pracownikom naukowym wsparcia we wdrażaniu wyników badań naukowych.

Prorektor UWM ds. Rozwoju Uczelni Pan dr hab. Szczepan Figiel i dyrektor CliTT Wojciech Samulowski wyjaśnili, że na bieżąco wspierano działalność pracowników naukowo-dydaktycznych. W ramach indywidualnych spotkań i zebrań na wydziałach i katedrach UWM pracownicy CliTT pomagali w określeniu możliwości i narzędzi ochrony własności intelektualnej, w poszukiwaniu potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć B+R, w zaspokojeniu potrzeb edukacyjno-szkoleniowych czy też ułatwiających tworzenie powiązań nauki z gospodarką. Działania te realizowano w ramach projektu pn. „Komercjalizacja wyników badań oraz kreowanie postaw przedsiębiorczych przez UWM w Olsztynie poprzez staże, szkolenia i działania uświadamiające z zakresu przedsiębiorczości akademickiej” (dofinansowanego ze środków z UE), w trakcie którego pracownicy CliTT udzielali nieodpłatnych usług doradczych z zakresu przedsiębiorczości akademickiej. Wykorzystywano również działania realizowane w ramach projektu pn. „BISNEP”, dofinansowanego ze środków z UE, w zakresie poszukiwania krajowych i zagranicznych partnerów do współpracy, opracowania oferty technologicznej, promocji takiej oferty za pośrednictwem międzynarodowej bazy ofert technologicznych sieci EEN oraz bazy ofert technologiczno-usługowych UWM. Działania te nie miały jednak wpływu na liczbę skomercjalizowanych nowych technologii. [Dowód akta kontroli str. 162, 164-165]

Uczelnia nie utworzyła spółki celowej do obejmowania udziałów w spółkach kapitałowych lub tworzenia spółek kapitałowych, które powstają w celu wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych w uczelni. Nie dokonywano również transferu wiedzy i technologii za pośrednictwem firm odpryskowych typu spin-out lub spin-off. Pan dr hab. Szczepan Figiel były Prorektor ds. Rozwoju wyjaśnił, że powodem były zbyt słabo ukształtowane postawy przedsiębiorczości wśród pracowników i studentów. Uniwersytet nie utworzył też inkubatora przedsiębiorczości, gdyż na terenie UWM inkubator prowadzi Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości.

[Dowód akta kontroli str. 162, 173-174]

Ustalone
nieprawidłowości

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na ustaleniu daty wejścia w życie regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych na 1.10.2012 r., tj. ponad rok po jego uchwaleniu oraz 5 lat od utworzenia CliTT, któremu już 29.06.2007 r. Senat UWM wyznaczył za zadanie stworzenie modelu organizacyjnego i zasad transferu technologii. Brak funkcjonujących ww. uregulowań uniemożliwiał Centrum efektywne prowadzenie działalności związanej z udzielaniem licencji czy ich komercjalizacją. Regulamin opracowano dopiero w ramach projektu pn. „W kierunku rozwoju przedsiębiorczości – UWM na rzecz stymulowania komercjalizacji badań naukowych w regionie Warmii i Mazur”, dofinansowanego przez MNiSW.

1.4 Działalność CIITT

Opis stanu
faktycznego

CIITT nie uczestniczyło w przeprowadzeniu żadnego z czterech transferów wyników projektów badawczych do gospodarki. Jak wyjaśnił dyrektor CIITT Wojciech Samulowski przyczyną, iż Centrum nie udzielało wsparcia twórcom wynalazków w zakresie przygotowania, prowadzenia i rozliczania umów licencyjno-wdrożeniowych oraz nie uczestniczyło w realizowanych w Uniwersytecie procesach wdrożeniowych było przeświadczenie, że należało to do wyłącznej kompetencji Rzecznika Patentowego. Dodał też, iż brak wewnętrznych uregulowań w tym zakresie, uniemożliwiał efektywne prowadzenie polityki komercjalizacyjnej przez CIITT, tj. działalności związanej z komercjalizacją licencji czy też sprzedażą dóbr niematerialnych.

[Dowód akta kontroli str. 165-166, 194]

Pan dr hab. Szczepan Figiel, były Prorektor UWM ds. Rozwoju Uczelni wyjaśnił, że w jego ocenie brak wyników w zakresie komercjalizacji i wdrożeń CIITT, tj. zadań dotyczących sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania wyników badań i prac rozwojowych do gospodarki wynikał z faktu, że w pierwszym okresie po utworzeniu, Centrum musiało się skoncentrować na zmianie świadomości wśród pracowników naukowych UWM, którzy nie wykazywali dostatecznego zainteresowania problematyką wdrażania innowacji w biznesie. Podejmowane próby kojarzenia przedstawicieli zespołów badawczych z przedsiębiorcami zakończyły się niepowodzeniem. Stąd też działania Centrum koncentrowały się z konieczności na prowadzeniu szkoleń, seminariów, staży zarówno dla środowiska akademickiego jak również przedstawicieli przedsiębiorstw.

[Dowód akta kontroli str. 182-183]

Rzecznik patentowy Izabella Raniszewska wyjaśniła natomiast, że wdrażała patenty i rozwiązania innowacyjne na prośbę ich twórców, którzy po znalezieniu zainteresowanych wynalazkami przedsiębiorców, prosili o pomoc w sporządzeniu umowy wdrożeniowej lub licencyjnej, a następnie o pomoc w jej zrealizowaniu.

[Dowód akta kontroli str. 163]

W okresie objętym kontrolą UWM nie zidentyfikował rezultatów badań naukowych, które mogą zostać wdrożone w gospodarce. W listopadzie 2008 roku uruchomiono trzy bazy danych (wykonane w ramach realizacji projektu „Przygotowanie do świadczenia proinnowacyjnych usług służących transferowi wiedzy i technologii z UWM do gospodarki regionu – utworzenie CTT, przeszkolenie personelu i przeprowadzenie działań pilotażowych”, a następnie zaktualizowane w ramach projektu „Regionalny System Wspierania Innowacji – IV edycja”), tj.: technologiczno-usługową z 226 ofertami, ekspertów (ponad 400 profili) i prac dyplomowych (ze 130 pozycjami). Nie wszystkie wynalazki zostały wprowadzone do bazy ofert technologiczno-usługowych. Nie ujęto w niej bowiem 18 z 28 wynalazków objętych – wg. stanu na 1.01.2011 r. – ochroną patentową oraz 13 wynalazków zgłoszonych i opatentowanych w latach 2011-2012. Zamieszczono w niej trzy wynalazki, których ochrona patentowa wygasła w 2007 r. („Reaktor biologiczny do oczyszczania ścieków w układzie beztlenowo-tlenowym”, „Reaktor biologiczny do oczyszczania ścieków w procesie beztlenowym”, „Urządzenie do intensyfikacji przemian biochemicznych we wnętrzu składowiska”) oraz wynalazek „Koleczkowy zespół wysiewający”, którego ochrona wygasła 23.06.2010 r.

Z wyjaśnień dyrektora CIITT Wojciecha Samulowskiego wynika, że powodem tego stanu było przyjęcie przez CIITT zasady umieszczania w bazie wyłącznie ofert, na których publikację wyrazili zgodę pracownicy naukowcy UWM. Dotyczyło to również informacji przekazywanych przez rzecznika patentowego.

[Dowód akta kontroli str. 16, 98, 104-120, 130-131]

W bazie tej zamieszczano także oferty bez względu na możliwość ich wdrożenia w gospodarce oraz ich innowacyjność. Na przykład:

- konsultacje, szkolenia z zakresu astronomii, oferując wykłady na dowolny temat z szeroko pojętej fizyki, astronomii i astrofizyki, a w tym wieczorne i nocne teleskopowe pokazy nieba, szczególnie w trakcie nużących konferencji, a także spotkań integracyjnych,
- szkolenia i doradztwo w zakresie znieważania, zniesławiania i obelg, w ramach analizy lingwistycznej,

- badanie jawnej i ukrytej kultury organizacji,
- warsztaty i szkolenia psychologiczne, chociaż – jak przedstawiono w opisie oferty zamieszczonym w tej bazie – *„oferta nie jest innowacyjna w sensie tego, że obejmuje elementy nowe lub niespotykane na rynku”*,
- diagnostyka mikrobiologiczna drobnoustrojów chorobotwórczych człowieka, które określono jako *„standardowe metody diagnostyki mikrobiologicznej”*,
- analiza zawartości poszczególnych składników żywności, których aspekty innowacyjności nie zostały w ogóle zamieszczone w opisie oferty.

[Dowód akta kontroli str. 16]

Dyrektor CliTT Wojciech Samulowski wyjaśnił, że zmiana zasad publikacji ofert oraz opracowanie pełnej oferty technologicznej Uczelni, będzie możliwe dopiero po 1.10.2012 r., tj. po wejściu w życie postanowień regulaminu dotyczącego zasad ochrony i komercjalizacji dóbr materialnych w UWM, obligujących każdego pracownika do zgłoszenia dobra niematerialnego, do którego prawa może nabyć Uniwersytet. Dyrektor CliTT wyjaśnił także, iż *„traktował rolę CliTT jako rolę usługową w stosunku do twórców wynalazków. Prowadzono działania aby przekonać naukowców (twórców) do nowej sytuacji formalno-prawnej bez wywierania na nich presji. Stąd też przyjęto zasadę zamieszczania w ofercie Uniwersytetu ofert dobrowolnie zgłoszonych przez pracowników naukowych”*. Wojciech Samulowski wyjaśnił również, że baza ofert technologiczno-usługowych jest adresowana do szerokiego grona użytkowników zewnętrznych, którzy chcą zlecić Uczelni prowadzenie badań, poszukują specjalistycznych usług doradczych, szkoleniowych lub analitycznych. Dlatego też w bazie zamieszczano dane wszystkich ofert zgłoszonych przez pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych.

[Dowód akta kontroli str. 161, 181, 193-194]

Pan dr hab. Szczepan Figiel były Prorektor ds. Rozwoju Uczelni wyjaśnił, że chociaż nie zdefiniowano projektów badawczych przewidzianych do komercjalizacji, to za wystarczające uznano działania pracowników CliTT polegające na bieżącym monitorowaniu zespołów i jednostek badawczych (w szczególności w branżach spożywczej, meblarskiej, budownictwie, ICT, ochronie środowiska i turystycznej) pod kątem identyfikacji oraz analizy możliwości ochrony i komercjalizacji wyników prac naukowo-badawczych, bieżących spotkaniach z zespołami badawczymi i indywidualnych konsultacjach z pracownikami naukowo-dydaktycznymi UWM oraz uczestnictwo w spotkaniach i konferencjach organizowanych przez poszczególne wydziały i katedry UWM, na których prezentowane są najnowsze osiągnięcia naukowe. Dodał, że z wykorzystaniem ww. narzędzi monitoringu zidentyfikowano m.in. 211 innowacyjnych pomysłów na biznes (głównie z zakresu nauk przyrodniczych oraz inżynierskich i technicznych) i znaleziono 123 rozwiązania na zapotrzebowania technologiczne zgłoszone przez regionalnych przedsiębiorców. Wskazane przez byłego Prorektora i dyrektora CliTT efekty osiągnięto w ramach realizowanego projektu „Fabryka Innowacji”, dofinansowanego ze środków z UE (przedstawione w pkt 3 niniejszego wystąpienia).

[Dowód akta kontroli str. 171]

Na Uniwersytecie nie prowadzono audytu pozwalającego ocenić potencjał technologiczny Uczelni i poszczególnych jej wydziałów, gdyż – jak wyjaśnił poprzedni Prorektor UWM ds. Rozwoju Pan dr hab. Szczepan Figiel – byłby on zbyt skomplikowany (m.in. trudno byłoby przygotować specyfikację istotnych warunków zamówienia) i kosztowny. W latach 2010–2012, pracownicy CliTT przeprowadzili 95 audytów technologicznych w przedsiębiorstwach i wydali 26 opinii o innowacyjności przedsiębiorstw aplikujących o środki unijne.

[Dowód akta kontroli str. 121, 124-126, 139, 171-182]

W latach 2010-2012 działalność CliTT skoncentrowana była głównie na:

- spotkaniach i konsultacjach z pracownikami naukowo-dydaktycznymi na temat realizowanych przez nich tematów naukowo-badawczych, prezentacji działalności Centrum (informacyjno-doradczej, szkoleniowej i z zakresu transferu technologii) oraz rozpoznania potencjalnych obszarów współpracy CliTT z wydziałami UWM. W 2011 roku pracownicy Centrum przy współpracy z tzw. „uczelnianymi brokerami innowacji” monitorowali i uczestniczyli w posiedzeniach zespołów i jednostek badawczych UWM, zbierając dane na temat prowadzonych prac badawczych i projektów naukowych. Działania te nie doprowadziły jednak do zaktualizowania oferty

technologicznej Uniwersytetu, ani do komercjalizacji czterech wyników badań naukowych, które przeprowadzono przy pomocy rzecznika patentowego UWM,

- identyfikacji możliwych obszarów współpracy CliTT z przedsiębiorcami. W tym celu w latach 2010-2011 zorganizowano 222 wizyty w regionalnych firmach,
- organizowaniu staży dla pracowników naukowych UWM i przedsiębiorców, w których uczestniczyło 140 osób z różnych wydziałów i 47 pracowników przedsiębiorstw regionalnych,
- organizowaniu seminariów dla pracowników naukowych Uniwersytetu z cyklu „Nauka dla biznesu”, w ramach których zapraszani naukowcy prezentowali wyniki badań z potencjałem do zastosowania w gospodarce (w 2011 r. odbyło się 20 takich spotkań),
- organizowaniu seminariów dla studentów z cyklu „Zewnętrzne formy finansowania działalności gospodarczej – tajemnica sukcesu w biznesie”, w których uczestniczyło 230 studentów i absolwentów,
- bieżącym monitorowaniu możliwości komercjalizacji wyników badań UWM, poprzez spotkania pracowników CliTT z zespołami badawczymi, indywidualne konsultacje z pracownikami naukowo-dydaktycznymi UWM oraz analizę informacji pojawiających się na stronach internetowych wydziałów i katedr UWM, a także w czasopiśmie „Wiadomości Uniwersyteckie”,
- szkoleniu pracowników naukowych i studentów, wspierających rozwój przedsiębiorczości akademickiej. I tak, w ramach 4 projektów objętych dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej przeszkolono 151 pracowników UWM, CliTT i doktorantów oraz 225 studentów i absolwentów w zakresie m.in. przedsiębiorczości akademickiej, zarządzania projektami, technologią i negocjacji w transferze technologii, transferu i komercjalizacji wyników prac naukowych, przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej na bazie wyników badań naukowych oraz zasad tworzenia firm typu start-up i spin-off,
- promocji przedsiębiorczości akademickiej, w ramach której Centrum współorganizowało m.in. cykliczną imprezę skierowaną do studentów, absolwentów i pracowników naukowych UWM pn. Olsztyńskie Dni Przedsiębiorczości Akademickiej, wydało 9 numerów biuletynu „Projekt-przedsiębiorczość” oraz 4 podręczniki z cyklu Krok po kroku („Krok po kroku do własnej firmy”, „Dobry biznesplan”, „Sprzedaż i profesjonalna obsługa klienta”, „Efektywne negocjacje w biznesie”),
- tworzeniu siedmiu klastrów naukowo-technologicznych, w tym Warmińsko-Mazurskiego Klastra „Razem ciepłej”, Kętrzyńskiego Klastra Energii Odnawialnej, Nadwiślańskiego Klastra Energii Odnawialnej, Bałtyckiego Klastra Ekoenergetycznego, Klastra Turystyki Uzdrowskowo-Rehabilitacyjnej, Klastra browarniczego i Klastra mleczarskiego. Na przykład Warmińsko-Mazurski Klaster „Razem ciepłej” skupiał 21 partnerów, w tym 18 podmiotów z branży ciepłowniczej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, a w skład Klastra Turystyki Uzdrowskowo-Rehabilitacyjnej wchodziło 19 podmiotów, w tym 10 medycznych o charakterze publicznym i niepublicznym.

[Dowód akta kontroli str. 134-136, 188-191]

Pan dr hab. Szczepan Figiel był Prorektor ds. Rozwoju Uczelni oraz dyrektor CliTT Wojciech Samulowski do barier utrudniających komercjalizację wyników badań pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu zaliczyli m.in. słabość systemu przepływu informacji między środowiskiem naukowym i przedsiębiorcami, brak zainteresowania współpracą ze strony przedsiębiorców, którzy w większości nie zatrudniają pracowników zajmujących innowacjami lub zatrudniają do tego celu 1-2 osoby. Kolejną barierą jest brak odpowiednich środków finansowych. W przypadku pracowników naukowych nadal występuje niedostateczne zainteresowanie współpracą ze środowiskiem biznesu (z około 2 tys. pracowników naukowo – dydaktycznych tylko około 400 wyraziło zainteresowanie wpisaniem na listę ekspertów). W ocenie Prorektora i dyrektora CliTT może to wynikać ze znacznego obciążenia innymi obowiązkami (głównie dydaktycznymi). Komercjalizację utrudniają też niewystarczająco jasne przepisy prawa dotyczące tworzenia spółek celowych oraz spółek spin-off i spin-out, a także zasady finansowania projektów badawczych, które nie zawierają istotnych bodźców do komercjalizacji wyników.

[Dowód akta kontroli str. 174-175, 200]

Ustalono
nieprawidłowości

Centrum nie realizowało lub realizowało w ograniczonym zakresie także część z innych zadań ustalonych w swoim regulaminie. CliTT nie udzieliło wsparcia twórcom rezultatów badań naukowych. Ponadto nie zidentyfikowało rezultatów badań naukowych, które mogą zostać wdrożone do gospodarki, mimo że realizację tych zadań przewidziano w § 4 ust. 1 pkt 12 regulaminu. Zadania związane z ustaleniem zasady transferu technologii (§ 4 ust. 1 pkt 8 regulaminu) opracowano zaś pięć lat po utworzeniu CliTT.

1.5 Przychody Uniwersytetu uzyskane za pośrednictwem CliTT oraz koszty jego działalności

Przychody i koszty działalności CliTT w latach 2010-2012 (I półrocze) z wyłączeniem środków finansowych otrzymanych z Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawia poniższa tabela

w tys. zł		
Rok	Przychody	Koszty
2010	15,8	55,1
2011	4,4	32,0
I połowa 2012	7,4	92,0

[Dowód akta kontroli str. 201]

Źródłem pozyskiwanych przychodów były odpłatne usługi realizowane przez pracowników CliTT, związane z przygotowaniem opinii o innowacyjności dla przedsiębiorców aplikujących o dofinansowanie ze środków UE, wpływy za wynajem sal oraz organizację i obsługę spotkań warsztatowych. Za pośrednictwem CliTT Uniwersytet uzyskiwał też przychody w łącznej wysokości 3.893,7 tys. zł z tytułu realizacji 7 projektów dofinansowanych ze środków MNiSW oraz z UE.

[Dowód akta kontroli str. 213-215]

Koszty funkcjonowania Centrum dotyczyły głównie wynagrodzeń i honorariów wraz z pochodnymi (70%-80% ponoszonych nakładów w poszczególnych latach), zakupu materiałów i usług (15%-20%) i pozostałych kosztów (doksztalcenie pracowników, podróże służbowe pracowników, remonty).

[Dowód akta kontroli str. 201-212]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości⁴, ocenia działania Uniwersytetu na rzecz transferu technologii do gospodarki.

2. Skuteczność współpracy uczelni z przedsiębiorcami oraz instytucjami wspierającymi przedsiębiorców na rzecz transferu technologii

W okresie objętym kontrolą UWM podjął współpracę z:

- Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego w Olsztynie w celu utworzenia Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego. Uniwersytet zobowiązał się m.in. do udostępnienia know-how, promocji i lobbingu projektu oraz do udziału w powołaniu Zespołu Roboczego do utworzenia Parku i udzielania konsultacji w ramach Zespołu w sprawie założeń do koncepcji funkcjonowania tworzonego Parku. Ponadto przewidywano wszczęcie procedur wdrożeniowych oraz świadczenie usług konsultacyjnych w zakresie doradztwa finansowego, poszukiwania partnerów do współpracy oraz prowadzenia szkoleń, seminariów i warsztatów,
- Gminą Miastem Elk, z którą 1.10.2011 r. podpisano umowę o wzajemnej współpracy z Miejską Strefą Rozwoju „Techno-Park” w Elku. Jej celem był rozwój innowacyjności młodzieży w Elku, MSR „Techno-Parku” i poszerzenie bazy dydaktycznej UWM. Realizatorem porozumienia ze strony UWM było CliTT, Biuro Karier, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości i studenckie koła naukowe. Przedmiotem porozumienia była budowa sieci współpracy nauka-biznes, m.in. poprzez szkolenia z zakresu

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

innowacyjności, przedsiębiorczości, biznesu, wspólne działania rozwojowo-badawcze, publikację opracowań z prowadzonych badań, partnerskie projekty o dofinansowanie ze środków UE oraz opracowanie oferty usług, które mogłyby być świadczone w MSR „Techno-Parku”,

- Fundacją Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, z którą 1.10.2010 r. podpisano umowę w celu uruchomienia przy UWM Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Jego otwarcie nastąpiło 6.05.2011 r. [Dowód akta kontroli str. 184-189, 219]

Prezydent Miasta Olsztyna poinformował, że współpraca z Uniwersytetem dotyczyła wyłącznie zagospodarowania jednego z budynków w tworzonego Olsztyńskiego Parku Naukowo-Technologicznego na potrzeby laboratoriów badawczych. Z uwagi na trwające prace przy utworzeniu Parku nie były podejmowane działania komercjalizacyjne i wdrożeniowe. Z kolei Prezydent Miasta Elku, zarządzający Miejską Strefą Rozwoju „Techno-Park”, stwierdził, że Park jest w trakcie tworzenia, a współpraca z UWM polega obecnie na bieżących konsultacjach i wspólnym pozyskiwaniu firm do współpracy. Z inicjatywy ClITT doszło do podpisania listu intencyjnego z firmą GryfTechnologia sp. z o.o. z Jagodna dotyczącego podjęcia współpracy w ramach Techno-Parku.

[Dowód akta kontroli str. 216-217, 221-230]

Uniwersytet współpracował również z podmiotami gospodarczymi w ramach 9 konsorcjów, naukowo-technologicznych, naukowo-przemysłowych i badawczych, w tym m.in. pn. „Polska Platforma Technologiczna Systemów Bezpieczeństwa”, w skład którego wchodziło ponad 50 krajowych uczelni, ośrodków naukowych i badawczo-rozwojowych oraz pn. „Polska Platforma Technologiczna Ekologii i Systemów Ochrony Środowiska”, w skład którego wchodziły SGGW w Warszawie, Akademia Podlaska w Sielcach, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Bank Ochrony Środowiska S.A., PGNiG S.A., TP S.A. Z informacji uzyskanych od dwóch losowo wybranych firm TEWES-Bis sp. z o.o. z Barczewa i ELBUDEX sp. z o.o. z Piszki wynika, że prace konsorcjum przyczyniły się do opracowania nowej technologii pn. „Sposób wytwarzania mieszanki do wyrobów gumowych wulkanizowanych metodą beziarkową” (opatentowanej 19.09.2012 r.) oraz zgłoszenia patentowego na „Termosyfon odwrócony – pompa cyrkulacyjna do instalacji słonecznych”. Z kolei firma ENERGA Innowacje Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku poinformowała, że prace konsorcjum nie przyniosły rezultatu, ponieważ nie uzyskano wsparcia finansowego w ramach zgłoszonego projektu.

[Dowód akta kontroli str. 220, 241-244]

Uniwersytet dysponował również 20 udziałami o wartości 10 tys. zł w Parku Naukowo-Technologicznym Polska Wschód sp. z o.o. w Suwałkach, z którym zakładano podjęcie współpracy w ramach umowy partnerskiej związanej z realizacją projektu dofinansowanego ze środków UE pn. „Współpraca pracowników sfery B+R z ekspertami w wypracowaniu praktycznego modelu funkcjonowania Centrów Transferu Technologii najlepszą szkołą innowacji, zarządzania badaniami rozwojowymi i komercjalizacji ich rezultatów”.

[Dowód akta kontroli str. 184-189, 209-210]

Z informacji przedstawionej przez Prezesa Zarządu Parku Wiktora Raczkowskiego wynika, że współpraca z UWM koncentrowała się głównie w Radzie Programowej Parku. Jej efektem jest podpisanie porozumienia o funkcjonowaniu laboratorium Energii Odnawialnej w Parku, które będzie działało pod naukowym patronatem Uniwersytetu i będzie zarządzane przez spółkę spin-off wywodzącą się z kręgów naukowców UWM.

[Dowód akta kontroli str. 218, 231-232]

Kontrola NIK przeprowadzona w tym Parku w 2010 roku wykazała, że działalność prowadzona w Parku nie pozwoliła na osiągnięcie jego podstawowego celu ustalonego w statucie, którym jest tworzenie środowiska innowacyjnego nastawionego na rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie sprzyjającej bazy materialnej, infrastrukturalnej, ekonomicznej i socjalnej do zakładania, rozwoju i wspierania małych i średnich przedsiębiorstw innowacyjnych, do przemysłowego wykorzystania wiedzy naukowej oraz do komercjalizacji nowoczesnych technologii. Mimo podejmowanych prób i upływu sześciu

lat od powstania, Park nie nawiązał efektywnej współpracy ze środowiskiem naukowym, nie uzyskał efektów w sferze wdrażania nowych technologii i nie wykonywał zadań w zakresie pomocy firmom technologicznym w początkowym okresie ich działalności⁵.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Uniwersytet nawiązał współpracę z przedsiębiorcami i ich otoczeniem na rzecz transferu technologii, a tym samym wywiązał się z realizacji zadań ustalonych w art. 4 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zaowocowała ona m.in. opracowaniem i opatentowaniem jednej nowej technologii oraz skierowaniem do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszenia patentowego na kolejny wynalazek. Współpraca ta nie miała jednak wpływu na poprawę skuteczności transferu technologii z UWM do gospodarki.

3. Efektywność realizacji projektów dofinansowanych ze środków publicznych, wspomagających komercjalizację i transfer technologii do gospodarki

W latach 2010-2012 CliTT zakończył realizację pięciu projektów, których przedmiotem było wspomaganie transferu technologii. Cztery z nich dofinansowane były ze środków z UE, a jeden środkami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. I tak:

- w ramach projektu pn. „Współpraca pracowników sfery B+R z ekspertami w wypracowaniu praktycznego modelu funkcjonowania CTT najlepszą szkołą innowacji, zarządzania badaniami rozwojowymi i komercjalizacji ich rezultatów”, którego wysokość wydatków kwalifikowalnych wynosiła 1.676,6 tys. zł (w całości sfinansowanego ze środków z UE), CliTT, jako partner projektu, wydatkował 497,8 tys. zł. Środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem na realizację trzech cykli szkoleń w Warszawie, Olsztynie i Białymstoku pn. „Szkolenia z zakresu zarządzania projektami, technologią i negocjacji w transferze technologii” (dla 16 osób z każdego województwa). Nie osiągnęło jednak wyznaczonej w umowie partnerskiej wartości wskaźnika rezultatu (48 osób przeszkolonych). Ze szkoleń skorzystało tylko 35 osób, co – jak wyjaśnił dyrektor CliTT Wojciech Samulowski – spowodowane było brakiem chętnych do odbycia szkolenia. Decyzją z dnia 17.02.2012 r. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – Instytucja Pośrednicząca uznała projekt za rozliczony i zakończony;
- w ramach projektu pn. „Komercjalizacja wyników badań oraz kreowanie postaw przedsiębiorczych przez UWM w Olsztynie poprzez staże, szkolenia i działania uświadamiające z zakresu przedsiębiorczości akademickiej”, którego wydatki kwalifikowalne wyniosły 2.497,4 tys. zł, z czego 2.454,2 tys. zł stanowiło dofinansowanie z UE, CliTT przeprowadziło szkolenia i seminaria oraz zorganizowało staże dla studentów i pracowników naukowych UWM. Przyznane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, osiągając zakładane rezultaty, w tym m.in.:
 - udział w stażu lub szkoleniach ukończyło 185 ze 170 zaplanowanej liczby osób,
 - z pomocy doradczej skorzystało 212 osób, tj. o 142 więcej od założonej liczby,
 - pomocą doradczą w zakresie rozpoczynania własnej działalności objęto 269 osób (planowano 270);
- w ramach projektu pn. „W kierunku rozwoju przedsiębiorczości – UWM w Olsztynie na rzecz stymulowania komercjalizacji badań naukowych w regionie Warmii i Mazur” (którego wartość wyniosła 324 tys. zł, z czego 291,2 tys. zł stanowiło dofinansowanie z MNiSW) CliTT zrealizowało zakładane cele. Ze środków uzyskanych w ramach projektu sfinansowano opracowanie regulaminu dotyczącego zasad ochrony i komercjalizacji dóbr niematerialnych w UWM oraz upublicznienia nowych uregulowań w środowisku akademickim. W kwietniu i maju 2011 r. przeprowadzono konsultacje projektu regulaminu w środowisku akademickim, a 17.06.2011 r. Senat UWM uchwałą

⁵ Informacja o wynikach kontroli funkcjonowania parków przemysłowych i ośrodków innowacji w województwie podlaskim (<http://www.nik.gov.pl/kontrola/wyniki-kontroli-nik/kontrola.8239.html>)

Nr 716 przyjął opracowany regulamin i wyznaczył termin jego wejścia w życie z dniem 1.10.2012 r.;

- w ramach projektu pn. „Fabryka Innowacji”, którego wartość wydatków kwalifikowanych wynosiła 19.623,9 tys. zł (sfinansowanego ze środków UE), CliTT – jako partner projektu – wydatkował zgodnie z przeznaczeniem 260,3 tys. zł, osiągając wartość zakładanych wskaźników rezultatu. Rozpatrzono bowiem 211 innowacyjnych pomysłów z planowanych 99, a cztery z nich przekazano do inkubacji liderowi projektu (o dwa więcej od założonej liczby);
- beneficjentem projektu pn. „Regionalny System Wspierania Innowacji – IV edycja”, dofinansowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki⁶ kwotą 3.841,9 tys. zł (w całości ze środków z UE) był Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Na mocy umowy partnerskiej zawartej 29.06.2010 r. pomiędzy Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Warmińsko Mazurską Agencją Rozwoju Regionalnego i UWM, Uniwersytet zobowiązał się do realizacji trzech zadań:
 - prowadzenia usług proinnowacyjnych z zakresu transferu wiedzy i wspierających wymianę informacji między naukowcami a przedsiębiorcami,
 - kreowania świadomości innowacyjnej przedsiębiorstw,
 - zarządzania i promocji projektu.

W ramach zadania pn. „usługi proinnowacyjne z zakresu transferu wiedzy i wspierające wymianę informacji między naukowcami a przedsiębiorcami” Uniwersytet miał przygotować m.in. ofertę technologiczną odpowiadającą potrzebom przedsiębiorców, a także rozbudować i zaktualizować regionalną bazę danych ofert technologicznych. Wg sprawozdania z realizacji projektu, UWM osiągnął wartość założonych wskaźników produktu i rezultatu, w tym m.in.:

- udzielono 299 porad i konsultacji, tj. o dziewięć więcej od planowanych,
- zamieszczono w bazie ofert dla regionu Warmii i Mazur⁷ 251 opracowanych ofert technologicznych (o jedną więcej niż zakładano),
- zorganizowano 22 z 20 planowanych spotkań i dwa zakładane targi technologii,
- znaleziono 123 rozwiązania na zgłoszone zapotrzebowania (zakładano 100),
- w spotkaniach nauka dla biznesu udział wzięło 300 przedstawicieli przedsiębiorców, czyli o 100 więcej od planowanej liczby, zaś w targach technologicznych uczestniczyło 310 przedstawicieli przedsiębiorców, tj. o 10 więcej niż zakładano.

Celem projektu było m.in. przygotowanie oferty działań proinnowacyjnych w zakresie innowacji i transferu technologii, zaś działaniem do którego realizacji zobowiązał się UWM – rozbudowa i aktualizacja regionalnej bazy ofert technologicznych. Ustalonymi w tym zakresie wskaźnikami produktu i rezultatu była liczba ofert technologicznych opublikowanych w regionalnej bazie, których wartość określono na 250 sztuk.

[Dowód akta kontroli str. 233-240, 245-258]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie efektywność realizacji projektów dofinansowanych ze środków publicznych, które służyły wspomaganie działań związanych z komercjalizacją i wdrażaniem innowacji. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niepełnym osiągnięciu celów oraz wartości wskaźników produktu i rezultatu projektu pn. „Regionalny System Wspierania Innowacji – IV edycja”, co przedstawiono powyżej.

⁶ Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.2 Transfer wiedzy, Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji

⁷ dostępnej na stronie internetowej projektu.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Podjęcie przez CliTT skutecznych działań w celu transferu wyników badań naukowych do gospodarki oraz realizacji wszystkich zadań ustalonych w regulaminie działalności Centrum, w tym:
 - zidentyfikowanie potencjału komercjalizacyjnego Uniwersytetu i wyników badań naukowych, które mogą zostać wdrożone w gospodarkę,
 - udzielanie wsparcia twórcom rezultatów badań naukowych w poszukiwaniu podmiotów zainteresowanych wdrożeniem ich w gospodarkę.
2. Wdrożenie zasad ochrony i komercjalizacji dóbr niematerialnych w Uniwersytecie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden Rektorowi Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Panu Rektorowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 13 marca 2013 r.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. WICEDYREKTOR
Marian Minkiewicz

podpis

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82.